

Sygn. akt: I C 746/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Ewa Oknińska
Protokolant:	sekretarz sądowy Justyna Niebrzydowska

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2018 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. G. (1)

przeciwko B. K.

o zapłatę

I oddała powództwo,

II zasądza od powoda A. G. (1) na rzecz pozwanego B. K. kwotę 10.800 zł tytułem kosztów procesu,

III przyznaje adwokatowi J. C. wynagrodzenie w kwocie 8.856 zł (w tym podatek Vat) tytułem pomocy prawnej świadczonej z urzędu oraz zwrot kosztów podróży w kwocie 281,17 zł, które nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Olsztynie.

SSO Ewa Oknińska

Sygn. akt I C 746/17

UZASADNIENIE

Powód A. G. (1) domagał się zasądzenia od pozwanego B. K. kwoty 244.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 27 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 19 lipca 2016 r. orzekł, że pozwany dnia 24 sierpnia 2007 r. przywłaszczył kwotę 244.000 zł uzyskaną ze sprzedaży tego dnia (...) S.A. we W. Oddział w O. dwóch powierzonych mu do sprzedaży ciągników, działając na szkodę powoda, przy czym postępowanie na podstawie art. 1 § 2 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. zostało umorzone z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu.

Pozwany zatem ponosi odpowiedzialność o charakterze deliktowym, która została przesądzona wyrokiem Sądu I i II instancji. Powód wskazał, że w postępowaniu karnym ustalono, że środki na zakup ciągników zostały przekazane pozwanemu przez powoda. Ciągniki, po dostarczeniu do portu w G., zostały przewiezione do pozwanego. Powód jako właściciel przedmiotowych pojazdów postanowił przekazać je (...) (...) z T., celem sprzedaży i rozliczenia zaległości

płatniczych powoda wobec tego podmiotu, o czym poinformował pozwanego, jednocześnie prosząc go o przekazanie ciągników (...) przedsiębiorcy. Wówczas pozwany posłużył się sfałszowaną fakturą i sprzedał ciągniki (...) S.A. we W. za kwotę 244.000 zł, a pieniądze zużył na własne potrzeby. Przejęcie środków przez pozwanego spowodowało szkodę. Powód nie odzyskał bowiem ciągników, ani pieniędzy ze sprzedaży ciągników. W związku z powyższym powód dochodzi od pozwanego zapłaty na podstawie art. 415 k.c. /k. 3-7/

Pozwany B. K. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że przeczy wszystkim twierdzeniom powoda odnośnie istnienia po jego stronie obowiązku zwrotu na rzecz wymienionego kwoty 244.000 zł. Wskazał mianowicie, że ciągniki zostały nabyte przez (...) Spółka Jawna z siedzibą w S., w imieniu której działał, ze środków spółki - czego dowodzi faktura z dnia 14 marca 2007 r. - i następnie odsprzedane Funduszowi (...) S.A. we W.. Z tego też powodu twierdzenia strony powodowej o przywłaszczeniu przez niego pieniędzy nie zasługują na podzielenie. Dowodu na powyższe nie mogą stanowić przy tym wyroki zapadłe w sprawie karnej, albowiem na ich podstawie nie doszło do skazania, czyli nie ma w omawianym przypadku zastosowania unormowanie z art. 11 k.p.c. Powód nie przedstawił natomiast innych dowodów świadczących o zasadności jego roszczenia.

Niezależnie od powyższego powód podniósł zarzut przedawnienia wskazując, że zgodnie z treścią art. 442¹ § 1 k.c. w sprawie upłynął już 3-letni, jak też 10-letni, termin do dochodzenia roszczenia. /k. 51-54/

W piśmie z dnia 10 kwietnia 2018 r. pozwany oświadczył, że nie kwestionuje wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie wydanego w sprawie (...), co w jego ocenie czyni zbędnym przeprowadzanie postępowania dowodowego zgodnie z wnioskiem strony powodowej. Nadto – odpowiadając na twierdzenia powoda – wskazał powołując się na pogląd judykatury, że złożenie wniosku o naprawienie szkody w trybie art. 46 k.k. nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia z tytułu odszkodowania za szkodę wyrządzoną przestępstwem. /k. 131/

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany B. K. był współnikiem oraz prokurentem firmy (...) Spółka Jawna z siedzibą w S. (dalej: B. - (...)). Obsługą księgową i podatkową przedmiotowej spółki zajmowało się biuro (...) prowadzone przez J. M. (1).

/bezsporne; dowód: zeznania J. M. k. 82v/

W dniu 3 lipca 2006 r. pomiędzy powodem, obywatelem Federacji Rosyjskiej, prowadzącym działalność gospodarczą w K. a spółką (...) zawarta została umowa o współpracy, na mocy której A. G. (1) został zobowiązany do zakupu i odbioru używanych ciągników samochodowych w ilości około 10 sztuk miesięcznie od dostawcy w cenie 120.000 - 160.000 zł każdy, zakupu i odbioru innych używanych pojazdów samochodowych ciężarowych specjalistycznych w ilości minimum 2 sztuk miesięcznie w cenie 100.000 zł - 300.000 zł, zakupu i odbioru używanych naczep samochodowych w ilości około 5 sztuk w cenie 20.000 zł - 100.000 zł.

W ramach umowy spółka (...) jako pośrednik została zobowiązana natomiast do zawarcia na terenie Unii Europejskiej umowy dostawy i wynegocjowania warunków dostarczenia towaru do odbiorcy, (tj. powoda), a także ustanowiona płatnikiem umowy dostawy, z zastrzeżeniem przekazania przez odbiorcę środków na konto pośrednika w czasie pozwalającym na terminowe wpłacanie należności określonych w umowie dostawy. Zgodnie z § 4 ust. 1 umowy pośrednik, (tj. B. - (...)) został uprawniony do wystawienia na koniec każdego miesiąca faktury za wykonane usługi pośrednictwa w transakcji sprzedaży na rzecz odbiorcy z prawem do potrącenia swojej należności z kwoty przekazanej mu przez odbiorcę.

/dowód: z akt sprawy (...): umowa o współpracy k. 6-7/

Niezależnie od powyższego powód prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...). G. A. z siedzibą w K. zawarł w dniu 3 lipca 2006 r. umowę o współpracy z (...) Spółka z o.o. z siedzibą w T. na dostawę samochodów, w których to transakcjach pośredniczyć miała również reprezentowana przez pozwanego Spółka (...).

Pozwany w dniu 07 lipca 2006 r. przed notariuszem złożył oświadczenie, w którym wskazał, że powód w dniu 05 lipca 2006 r. zawarł z (...) Spółka z o.o. w T. umowę sprzedaży nr (...), mocą której nabył za cenę 51.700 Euro dwa ciągniki siodłowe marki M., potwierdzone fakturami nr (...) i (...) (...). Zgodnie z w/w umową pozwany poręczył zapłatę ceny przez A. G. (2) za nabyte pojazdy i co do tego obowiązku na podstawie art. 777 § 1 pkt 6 k.p.c. poddał się rygorowi egzekucji.

Jednocześnie pozwany wystawił weksel in blanco na zabezpieczenie płatności ceny z umowy sprzedaży nr (...) z dnia 5 lipca 2006 r. upoważniając (...) Spółka z o.o. w T. do wypełnienia weksla na sumę wynikającego z niej długu w kwocie 210.682,67 zł plus 22% VAT z odsetkami i kosztami. Poręczenie wekslowe złożyła żona pozwanego I. K..

/dowód: z akt sprawy (...): akt notarialny/oświadczenie – k. 122, faktury (...) (...) i (...) (...) – k. 127 v-128, umowa sprzedaży – k. 126 v-127; porozumienie wekslowe k. 103; umowa z 03.07.2006 r. k. 100-101/

Na podstawie umowy o współpracy między powodem a pozwanym z dnia 3 lipca 2006 r. przeprowadzono transakcję zakupu sześciu ciągników siodłowych marki R. (...) od brytyjskiej spółki (...). Faktura potwierdzająca dokonanie wskazanej transakcji nr (...) z dnia 13 października 2006r. wskazywała jako nabywcę pojazdów A. G. (2), a jako płatnika transakcji spółkę (...), łączną cenę zakupu 6 ciągników określono na 95.700 Euro a wraz z kosztami transportu z (...) do G. - na 101.400 Euro.

Spółka (...), reprezentowana przez B. K., jako płatnik faktury nr (...) z dnia 13 października 2006r. przekazała należność na rzecz (...) z rachunku spółki w czterech ratach: pierwszą w kwocie 9.900 euro w dniu 28 sierpnia 2006r., drugą w kwocie 35.000 euro w dniu 4 września 2006r. (tę samą kwotę tego samego dnia przelano na konto B. - (...) z rachunku bankowego A. G. (2) w banku (...) w Panamie), trzecią w kwocie 15.500 euro w dniu 7 września 2006r. (6 września 2006r. kwota 18.850 euro została przekazana przez nabywcę z tego samego konta w banku panamskim na rachunek pośrednika), ostatnią w kwocie 41.400 euro w dniu 11 października 2006r. (10 października 2006r. A. G. (2) przekazał na konto spółki kwotę 89.300 euro za pośrednictwem Rondo (...) LTD (...) na (...)). Poza wymienionymi przelewami na rachunek (...) spółki (...) z kont banków mających siedzibę w tzw. rajach podatkowych kwota 10.000 euro została przekazana B. K. w gotówce przez O. M..

Po przetransportowaniu wspomnianych ciągników siodłowych z portu w S. do G., a następnie przewiezieniu ich do S., trzy z nich wyeksportowano do Rosji. Na skutek zmiany rosyjskich przepisów celnych wywóz pozostałych trzech zakupionych przez A. G. (2) ciągników siodłowych o numerach (...), (...), (...) stał się natomiast nieopłacalny.

W tym samym czasie okazało się, że A. G. (2) posiada zaległości w płatnościach wobec (...) Spółka z o.o. w T.. W związku z tym faktem początkowo powód czynił starania o przekazanie pozostałych w Polsce trzech ciągników siodłowych na rzecz tej spółki tytułem wzajemnych rozliczeń. Spółka (...) nie była jednak zainteresowana przejęciem samochodów. Ostatecznie A. G. (2) porozumiał się z B. K., że ten sprzeda ciągniki, a uzyskane w ten sposób środki pieniężne przekaze powodowi, który miał rozdysonować je na spłatę zadłużenia. Pozwany w dniu 21 lipca 2007 r. sporządził informację na piśmie wskazując w niej, że zadłużenie zostanie uregulowane po sprzedaży w/w ciągników R. (...), które pierwotnie zostały nabyte na rzecz powoda.

/dowód: subsydiarny akt oskarżenia k. 122; dokumenty z akt sprawy (...) – informacja z dnia 21 lipca 2017 r. – k. 5; faktura z 13.10.2006 r. nr (...) k. 82; historia przelewów na rachunkach bankowych k. 92-94, 104-105, z akt sprawy (...): historia przelewów na rachunkach bankowych k. 386-403 /

W dniu 24 sierpnia 2007r. na podstawie podrobionej faktury nr (...) z dnia 14 marca 2007r. stanowiącej kompilację obrazu graficznego fragmentów faktury oryginalnej oraz działań edycyjnych z wykorzystaniem biurowego edytora tekstu, z której wynikało, że nabywcą od (...) trzech ciągników marki R. (...) o numerach (...) (...), (...) i (...) jest B. I.

K. Sp. j., dokonano sprzedaży ciągników siodłowych o numerach (...) i (...), (po ich uprzednim przerejestrowaniu na spółkę (...)), (...) S.A. we W. Oddział w O. za kwotę 244.000 zł. Następnie w dniu 31 sierpnia 2007 r. (...) S.A. we W. Oddział w O. zawarł z B. I. K. Sp. j. umowy leasingu operacyjnego nr (...), na mocy których B. I. K. Sp. j. otrzymała te same ciągniki, wycenione po 100.000 zł, z płatnością 35 rat po 2394 zł i depozyt gwarancyjny po 21.000 zł za ciągnik.

/dowód: kserokopia faktury nr (...) z dnia 14 marca 2007r. k. 56; z akt sprawy (...): dokumentacja związana ze sprzedażą i leasingiem k. 413-428, 666-667; z akt sprawy (...): opinia biegłego z zakresu badania dokumentów główna pisemna k. 348-361 i ustna uzupełniająca 513-515; decyzja Naczelnika US w S. k. 320-325; częściowo zeznania J. M. k. 82v-83 oraz ze sprawy (...) k. 499, 901-909 i ze sprawy (...): k. 290 /

Pieniądze w kwocie 244.000 zł uzyskane ze sprzedaży ciągników zostały przywłaszczone przez B. K. i wykorzystane na potrzeby spółki (...).

Pismem z dnia 22 lutego 2007 r. (...) Spółka z o.o. w T. wezwała bowiem pozwanego do zapłaty kwoty 257.032,85 zł w związku z niezapłaceniem przez A. G. (2) wymaganej ceny sprzedaży 2 ciągników siodłowych, sprzedanych na podstawie umowy nr (...) z dnia 5 lipca 2016 r., na które zostały wystawione faktury Vat nr (...) i (...) (...) z terminem płatności w dniu 20 sierpnia 2006 r. (na powyższą kwotę składa się suma ceny sprzedaży 209.431,53 zł i naliczonych odsetek tytułu opóźnienia).

W związku z okolicznością, że pozwany nie uregulował wskazanej należności, (...) Spółka z o.o. w T. wystąpił do (...)z powództwem o wydanie przeciwko niemu i jego małżonce jako poręczycielowi nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla in blanco o zapłatę równowartości kwoty 27.500 euro z odsetkami z faktury nr (...).

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie(...)zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 17 lipca 2009 r., sygn. akt (...) i utrzymano nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 7 maja 2007 r., sygn. akt (...), w części zasądzającej od B. K. i I. K. na rzecz (...) Spółka z o.o. w T. kwotę 118.454,56 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2006 r. do dnia zapłaty.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2010 r. odmówiono przyjęcia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 30 listopada 2009 r., sygn. akt (...), do rozpoznania.

Niezależnie od powyższego (...) Spółka z o.o. w T. uzyskał na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Szczytnie z dnia 22 stycznia 2008 r., sygn. akt (...), klauzulę wykonalności na akt notarialny z dnia 7 lipca 2006 r. ((...)).

Na rozprawie w dniu 6 lipca 2010 r. przed Sądem Okręgowym w Olsztynie w sprawie o sygn. akt (...) z powództwa B. K. przeciwko (...) Spółka z o.o. w T. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z dnia 7 lipca 2006 r. ((...)) opatrzonego klauzulą wykonalności na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Szczytnie z dnia 22 stycznia 2008 r., sygn. akt (...), opiekującego na kwotę 98.031,78 zł, zawarto ugodę, wedle treści której strony dokonały nowacji zobowiązania wynikającego z w/w tytułu wykonawczego w ten sposób, że w miejsce wierzytelności objętej tym tytułem B. K. zobowiązał się zapłacić (...) Spółka z o.o. w T. kwotę 122.000 zł tytułem należności głównej z odsetkami 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w dwóch ratach, zaś (...) Spółka z o.o. w T. zobowiązała się dokonać innych, wskazanych w ugodzie, czynności.

/dowód: z akt sprawy (...): wezwanie do zapłaty z dnia 22 lutego 2007 r. – k. 128 v.; pismo z dnia 12 marca 2007 r. - k. 128v; wyrok SA w Gdańsku w sprawie (...) wraz z uzasadnieniem k. 164-166; postanowienie SN z dnia 29.09.2010 r. k. 395-397; postanowienie SR w Szczytnie z dnia 22.01.2008 r. k. 131; ugoda k. 217-218; wezwanie do zapłaty k. 181-182, 129/

Pozwany B. K. uścił na rzecz (...) Spółka z o.o. w T. łącznie 250.000 zł.

/bezsporne; okoliczność przyznana przez strony k. 161/

W dniu 2 sierpnia 2010 r. powód złożył w prokuraturze zawiadomienie o popełnieniu na jego szkodę przestępstwa przez pozwanego.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 19 lipca 2016 r., sygn. akt (...), zmienionym przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 27 stycznia 2017 r., sygn. akt (...), ustalono, że B. K. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, w dniu 24 sierpnia 2007 r. przywłaszczył kwotę 244.000 zł uzyskaną ze sprzedaży tego dnia (...) S.A. we W. Oddział w O. dwóch powierzonych mu przez A. G. (2) do sprzedaży ciągników siodłowych o numerach (...) i (...), tj. mienia znacznej wartości, na szkodę wymienionego, przy czym uznając, że czyn ten charakteryzuje się znikomym stopniem społecznej szkodliwości na podstawie art. 1 § 2 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. postępowanie umorzono.

Pismem z dnia 5 czerwca 2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 7 dni m. in. kwoty 244.000 zł z odsetkami za opóźnienie, czego pozwany nie uczynił.

/dowód: akta sprawy (...) – zawiadomienie o przestępstwie – k. 2-3; z akt: wyrok SO w Olsztynie w sprawie (...) wraz z uzasadnieniem k. 18-39; wyrok SA w Białymstoku w sprawie (...) wraz z uzasadnieniem k. 11-17; wezwanie z dowodem doręczenia k. 38-39/

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczytnie z dnia 12 marca 2018 r., sygn. akt (...), B. K. skazany został za czyn z art. 56 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zb. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. polegający na podaniu w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, nieprawdy w złożonych deklaracjach podatkowych pozostałych udziałowców reprezentowanej przez siebie spółki (...), poprzez zawyżenie kosztów uzyskania przychodów z działalności gospodarczej spółki o 196.984,71 zł zaliczając do nich wydatek na zakup trzech ciągników siodłowych od (...) na podstawie sfalszowanej faktury nr (...) z dnia 14 marca 2007 r., którego w rzeczywistości spółka nie poniosła, czym naraził na uszczuplenie należny podatek dochodowy od osób fizycznych, w kwocie 37.428 zł.

Wyrok w dniu 30 maja 2018 r. był nieprawomocny.

/dowód: wyrok SR w Szczytnie w sprawie (...) wraz z uzasadnieniem k. 141-148/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać wypada, że A. G. (2) dochodzi na podstawie art. 415 k.c. zapłaty od pozwanego B. K. kwoty 244.000 zł, którą wymieniony przywłaszczył w dniu 24 sierpnia 2007 r. na skutek sprzedaży (...) S.A. we W. Oddział w O. powierzonych mu przez powoda dwóch ciągników siodłowych marki R. (...) o numerach (...) (...) i (...), a która to okoliczność wynika z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 19 lipca 2016 r., sygn. akt (...).

W sprawie bezspornym jest, że postępowanie karne (...) toczące się z oskarżenia subsydiarnego A. G. (2) przeciwko B. K. – przy ustaleniu, iż czyn zarzucany oskarżonemu z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 k.k. charakteryzował się znikomą społeczną szkodliwością (art. 1 § 2 k.k.) – zostało umorzono na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. Czyn ten nie stanowił zatem przestępstwa. Z tego też względu nie budziła również wątpliwości okoliczność, że wyrok zapadły w sprawie karnej nie jest wyrokiem skazującym w rozumieniu art. 11 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2002 r., (...), (...) (...) (...) nr (...)).

Sąd rozstrzygając niniejszą sprawę - mimo braku związania wyrokiem karnym Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 19 lipca 2016 r. – podzielił jednak ocenę prawną zachowania pozwanego dokonaną w postępowaniu (...). Tym bardziej, że pozwany nie kwestionował wskazanego wyroku uznając za zbędne ponawianie postępowania dowodowego w zakresie nim objętym (por. oświadczenie z k. 131).

Stanowisko strony pozwanej sprowadzało się przy tym wyłącznie do ponowienia – podnoszonych już w toku procesu karnego – twierdzeń, jakoby ciągniki siodłowe marki R. (...) o numerach (...) (...) i (...) zostały nabyte przez (...) Spółka Jawna z siedzibą w S. ze środków spółki, w imieniu której działał B. K., czego dowodzić miała faktura nr (...) z dnia 14 marca 2007 r.

Co istotne, strona pozwana – poza załączeniem do akt kserokopii faktury nr (...) z dnia 14 marca 2007 r. nie podnosiła, aby zaszła konieczność poszerzenia dokonanych w procesie karnym ustaleń, czy też przeprowadzenia dodatkowych dowodów. Na tym tle Sąd uznał, że zachodzą podstawy do oparcia się w niniejszym postępowaniu na materiale dowodowym zebrany w sprawie (...), jak też w postępowaniu przygotowawczym (...). W szczególności dotyczy to dowodów z dokumentów. Orzeczenia karne inne niż skazujące, które nie wiążą sądu w sprawie cywilnej, są dokumentami urzędowymi, podobnie jak protokoły z dokonania poszczególnych czynności i zgodnie z art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo poświadczony (por. wyroki SN: z dnia 18 września 1969 r., II CR 308/69, OSNC 1970, nr 7-8, poz. 130 i z dnia 15 października 1997 r., III CKN 238/97, niepubl.)

W kontekście prawomocnego orzeczenia ze sprawy (...), jak też przedstawionych na jego poparcie dowodów, nie ulega natomiast wątpliwości, że forsowana ponownie przez stronę pozwaną wersja wydarzeń nie zasługuje na podzielenie. Przeczą jej bowiem treść umowy o współpracę zawarta między A. G. (2) i B. K. w dniu 3 lipca 2006r., jak też faktura nr (...) z dnia 13 października 2006r., z których wynika jednoznacznie i ponad wszelką wątpliwość, że rola spółki (...), reprezentowanej przez pozwanego, sprowadzała się przy nabyciu ciągników siodłowych marki R. (...) o numerach (...) (...) i (...) od (...) wyłącznie do bycia płatnikiem transakcji, za które to pośrednictwo przysługiwała jej stosowna prowizja od powoda, zaś nabywcą tychże pojazdów pozostawał powód. Powyższe potwierdza nadto historia przelewów finansowych, zgodnie z którymi spółka (...) dokonywała płatności wynikających z faktury nr (...) w czterech ratach zbieżnych w czasie z wpływami na rachunek spółki środków pochodzących od powoda z banków posiadających siedzibę w tzw. rajach podatkowych, odpowiadających wysokością poszczególnym ratom, ze wskazaniem należności za pojazdy w tytule płatności. W tym świetle teza strony pozwanej, jakoby spółka (...) płaciła za ciągniki z własnych środków, nie znajduje potwierdzenia w faktach.

Ustaleniom tym nie przeczy przy tym – wbrew odmiennemu zapatrywaniu strony pozwanej - treść faktury nr (...) z dnia 14 marca 2007r. W kwestii autentyczności tego dokumentu wypowiedział się bowiem w toku sprawy (...) biegły z zakresu badania dokumentów, który w opinii głównej pisemnej oraz ustnej uzupełniającej ponad wszelką wątpliwość jasno i kategorycznie stwierdził, że nosi on cechy podrobienia – stanowi bowiem kompilację obrazu graficznego fragmentów faktury oryginalnej oraz działań edycyjnych z wykorzystaniem biurowego edytora tekstu. W tej zaś sytuacji nie sposób podzielić tezy strony pozwanej, jakoby w oparciu o treść faktury nr (...) można było wywodzić, że spółka (...) była właścicielem ciągników siodłowych marki R. (...) o numerach (...) (...) i (...). Pozwany nie przedstawił żadnego dowodu, który wskazane ustalenia poddawałyby w wątpliwość. W tej zaś sytuacji Sąd nie znalazł podstaw do podważenia dowodu z dokumentu opinii biegłego, korespondującego nadto z wynikami kontroli (...)w S., która wykazała, że w systemie (...) nie potwierdzono transakcji nabycia od (...) w marcu spornych ciągników, zaś w dokumentacji spółki (...) brak jest wymaganych wpisów za miesiąc marzec 2007 r. w tym przedmiocie.

Podobnie, prawdziwości stanowiska pozwanego nie dowodzą zeznania świadka J. M. (1), który słuchany przed Sądem w niniejszym postępowaniu powołał się co do zasady na brak pamięci odnośnie okoliczności towarzyszących nabyciu spornych ciągników siodłowych od (...). Wymieniony nie potrafił przy tym jasno i precyzyjnie określić dlaczego doszło do wystawienia faktury nr (...) z dnia 14 marca 2007r. Sąd zwrócił także uwagę, że J. M. (1) był bliskim współpracownikiem pozwanego. Nie umknęło przy tym Sądowi, że świadek w postępowaniu karnym początkowo twierdził, że ciągniki siodłowe zostały nabyte na rzecz A. G. (2), a środki na zakup ciągników były wpłacane przez powoda na konto spółki (k. 290 akt sprawy (...)). Z tego też względu Sąd uznał za wiarygodne tylko te zeznania świadka, które miały potwierdzenie w innych obiektywnych dowodach.

Sąd pominął przy tym dowód z przesłuchania stron uznając, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, jego przeprowadzenie nie jest niezbędne. Fakty istotne dla rozstrzygnięcia sporu zostały bowiem dostatecznie wyjaśnione

za pomocą innych środków dowodowych. Ponadto pomimo wezwania, strony nie stawily się na rozprawę i nie złożyły żadnego usprawiedliwienia.

Reasumując, strona pozwana nie dowiodła – a to na niej zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciążył ten obowiązek - aby ustalenia poczynione w toku sprawy karnej (...) nie odpowiadały prawdzie, w tym przede wszystkim nie wykazała, aby to reprezentowana przez B. K. spółka (...) była właścicielem ciągników marki R. (...) o numerach (...) i (...). Z tego też względu nie budzi wątpliwości okoliczność, że pozwany nie rozliczając się z powodem z uzyskanej w wyniku sprzedaży powierzonych mu, w/w pojazdów, na rzecz (...) S.A. we W. Oddział w O. w dniu 24 sierpnia 2007 r. z kwoty 244.000 zł, dopuścił się jej przywłaszczenia.

Przedmiotowy czyn - bez względu na jego prawnokarną ocenę jako przestępstwa lub wykroczenia - stanowi zatem delikt cywilny, tzw. czyn niedozwolony, za który odpowiedzialność ponoszona jest na zasadzie winy, opartej na przesłankach wynikających z art. 415 k.c. Należy mieć bowiem na uwadze, że przesłanka bezprawności jest spełniona wówczas, gdy dane zachowanie popada w kolizję z istniejącym porządkiem prawnym, to jest zarówno z nakazami wynikającymi z przepisów prawa, jak również tymi wskazanymi przez zasady współzycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1999 r., II KKN 499/98). Przyjmuje się przy tym, że nawet najmniejszy stopień winy pozwala na przypisanie sprawcy czynu niedozwolonego, co generuje jego odpowiedzialność, opartą o wyżej wymienioną regulację. Trzeba także podkreślić, że czynu niedozwolonego można dopuścić się również i wtedy, gdy poszkodowanego i sprawcę łączy stosunek zobowiązaniowy, ale gdy jednocześnie szkoda jest następstwem takiego działania lub zaniechania sprawcy, które stanowi samoistne tzn. niezależne od zakresu istniejącego zobowiązania, naruszenie ogólnie obowiązującego przepisu prawa bądź zasad współzycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1981 r., IV CR 18/81, Lex nr 8331).

Zaznaczyć przy tym trzeba, że nawet jeżeli postępowanie karne w zakresie przywłaszczenia przez pozwanego środków pieniężnych zakończyło się umorzeniem z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu, (a zatem przyjęciem, że nie popełnił on przestępstwa), to nie stoi to na przeszkodzie przypisaniu mu odpowiedzialności cywilnej z czynu niedozwolonego na podstawie art. 415 k.c.

W świetle powyższego Sąd uznał, że pozwany popełnił czyn, który na gruncie przepisów prawa cywilnego jest czynem niedozwolonym mogącym rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą w świetle art. 415 k.c.

Ocena przesłanek odpowiedzialności za szkodę następuje na podstawie art. 415 k.c. statuującego ogólną zasadę: kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem doktryny i judykatury za przesłanki wynikające z tej normy, będące warunkiem sine qua non odpowiedzialności odszkodowawczej, uznać należy zatem winę, szkodę, związek przyczynowy pomiędzy nimi, a także bezprawność działania lub zaniechania powodującego szkodę.

Przechodząc do oceny przesłanek odpowiedzialności na tej podstawie wskazać wypada jednak, że strona powodowa nie wykazała, aby na skutek działań pozwanego odniosła szkodę. Zwrócić natomiast wypada uwagę, że dowiedzenie tej okoliczności, zgodnie z art. 6 k.c., obciążało powoda. Wymieniony w omawianym zakresie ograniczył się zaś jedynie do przytoczenia sentencji wyroku karnego w sprawie (...), z którego wynika, że pozwany przywłaszczając kwotę 244.000 zł działał na jego szkodę. Zwrócić jednak wypada uwagę, że Sąd karny w pisemnych motywach wyroku podkreślił, która to okoliczność przemawiała m.in. za przyjęciem znikomej społecznej szkodliwości czynu, że zatrzymanie wskazanych środków przez B. K. było wynikiem wzajemnych rozliczeń finansowych między stronami na tle transakcji zakupu przez powoda od (...) spółka z o.o. z siedzibą w T. samochodów marki M. (faktury (...)), której gwarantem pozostawał pozwany.

Analizując zasadność roszczenia Sąd nie mógł natomiast pominąć – przyznanej wprost przez stronę powodową – okoliczności, że pozwany w ostatecznym rozrachunku uiścił tytułem spłaty zadłużenia powoda na rzecz (...) (...) z siedzibą w T. kwotę w łącznej wysokości 250.000 zł, (co było następstwem poręczenia przez pozwanego w dniu 7 lipca 2006 r. zapłaty ceny przez A. G. (2) za nabyte przez niego pojazdy M. (faktury (...)), i poddania się rygorowi egzekucji, jak też wystawienia przez niego weksla in blanco na zabezpieczenie płatności ceny z umowy sprzedaży nr (...) z dnia 5

lipca 2006 r. W dalszej kolejności doszło do utrzymania w mocy przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 7 maja 2007 r., sygn. akt (...), w części zasądzonej od B. K. i I. K. na rzecz (...) Spółka z o.o. w T. kwotę 118.454,56 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2006 r. do dnia zapłaty oraz zawarcia w dniu 6 lipca 2010 r. ugody przed Sądem Okręgowym w Olsztynie w sprawie o sygn. akt (...), na mocy której B. K. zobowiązał się zapłacić (...) Spółka z o.o. w T. kwotę 122.000 zł tytułem należności głównej z odsetkami 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego). W tej natomiast sytuacji podzielenie twierdzeń odnośnie istnienia szkody po stronie A. G. (2) nie zasługiwało na podzielenie.

Podnieść należy, że z subsydiarnego aktu oskarżenia wynika, że pieniądze ze sprzedaży ciągników miały być przekazane na spłatę zobowiązania powoda wobec (...) (...) (...) w T.. Pozwany pieniądze w kwocie 244.000 zł uzyskane ze sprzedaży ciągników przywłaszczył, jednakże już w lutym 2007 r. (...) Spółka z o.o. w T. kierowała wobec niego jako gwaranta żądania z tytułu niespłaconych przez powoda należności. Pozwany ostatecznie spłacił powyższe zadłużenie.

Mając wszystkie wskazane okoliczności na uwadze Sąd przyjął, że powód nie wykazał, ażeby poniósł uszczerbek finansowy, która to przesłanka jest niezbędna do przypisania odpowiedzialności z art. 415 k.c. Z tego też powodu powództwo zostało oddalone w całości jako bezzasadne (punkt I wyroku).

Na końcu zwrócić należy uwagę, że Sąd nie podzielił podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia. Nie negując przywołanych na jego poparcie orzecznictwa zwrócić należy uwagę, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia; jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (art. 442¹ § 1 k.c.) W myśl § 3, w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Przesłanka wiadomości o szkodzie zostaje zrealizowana zaś wtedy, kiedy poszkodowany wie o istnieniu szkody w ogóle, gdy ma świadomość faktu jej powstania (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 marca 2013 r. I ACa 1286/12, LEX nr 1312005). Co istotne, o powzięciu wiedzy na temat szkody można wywodzić tylko wtedy, gdy poszkodowany „zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody”; inaczej rzecz ujmując, gdy ma „świadomość doznanej szkody”. Dopóki sytuacja taka nie nastąpi, dopóty bieg przedawnienia w ogóle nie może się rozpocząć (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2011 r. IV CSK 46/11, LEX nr 1084557).

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – niekwestionowanego w tym zakresie przez strony - wynika, że powód złożył w prokuraturze zawiadomienie o popełnieniu na jego szkodę przestępstwa przez pozwanego w dniu 2 sierpnia 2010 r. W takiej zaś sytuacji przyjąć należy, że upływ terminu przedawnienia nastąpić powinien 2 sierpnia 2013 r. Tym niemniej nie można pominąć okoliczności, że A. G. (2) składając wniosek o naprawienie szkody w trybie art. 46 § 1 k.k. w toku sprawy (...) mógł zasadnie liczyć, że zostanie on uwzględniony. Sprawa (...) zakończyła się jednak prawomocnie dopiero w dniu 27 stycznia 2017 r. na skutek wydania przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyroku w sprawie (...). W opisanym stanie rzeczy przyjąć należy, że podniesienie zarzutu przedawnienia godzi w art. 5 k.c.(por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2009 r. IV CSK 386/o8, LEX nr 527246).

Z uwagi na fakt, że żądania pozwu nie zostały uwzględnione, Sąd na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądził od powoda – A. G. (2) na rzecz pozwanego B. K. kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (§ 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800); punkt II wyroku).

Jednocześnie, na podstawie § 2 pkt 2, § 8 pkt 7 i § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714), przyznano adwokatowi J. C. wynagrodzenie w kwocie 8.856 zł (w tym podatek Vat) tytułem pomocy prawnej świadczonej z urzędu powodowi oraz zwrot kosztów podróży w kwocie 281,17 zł, które nakazano wypłacić ze Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Olsztynie (punkt III wyroku).

SSO Ewa Oknińska